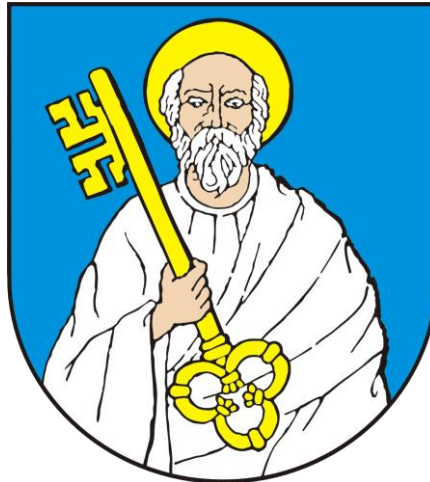

Załącznik
do Uchwały Nr 690/LXIX/2023
Rady Miasta Ciechanów
z dnia 29 czerwca 2023 roku

PLAN WALKI Z UBÓSTWEM ENERGETYCZNYM DLA GMINY MIEJSKIEJ CIECHANÓW NA LATA 2023-2027

Urząd Miasta Ciechanów
Plac Jana Pawła II 6
06-400 Ciechanów
www.umciechanow.pl

Ciechanów, 2023 r.

Spis treści

Problem ubóstwa energetycznego	3
1. Czym jest ubóstwo energetyczne?	3
2. Ubóstwo energetyczne w polskich strategiach	3
3. Ubóstwo energetyczne w polskich gminach	4
Cele Planu	6
Ogólna charakterystyka miasta Ciechanów	6
1. Demografia i rozwój społeczny	8
2. Informacje o stanie mienia komunalnego i zadłużeniu lokali komunalnych	11
3. Pomoc społeczna	15
Działania i zadania zmierzające do minimalizowania negatywnych skutków ubóstwa energetycznego na poziom i jakość życia w gminie	19

Problem ubóstwa energetycznego

1. Czym jest ubóstwo energetyczne?

Ubóstwo energetyczne w najprostszym ujęciu to „trudność gospodarstw domowych w zaspokajaniu swoich podstawowych potrzeb energetycznych”¹. Definicję tę stosuje się zarówno na poziomie europejskim, jak i w Polsce (art. 5 ustawy Prawo energetyczne).

Przez podstawowe potrzeby energetyczne rozumie się m.in. ogrzewanie (i chłodzenie) budynku, ciepłą wodę, energię elektryczną dla urządzeń AGD oraz energię potrzebną do podgrzewania posiłków. Powyższa definicja precyzuje, że podstawowym punktem odniesienia dla identyfikacji i pomiaru poziomu tego zjawiska są gospodarstwa domowe (jedno- i wieloosobowe). Postawienie gospodarstw domowych w centrum definicji wynika ze sposobu gromadzenia danych, przede wszystkim z Badania Budżetów Gospodarstw Domowych (BBGD) oraz badania Dochodów i warunków życia ludności (EU SILC).

Definicja ubóstwa energetycznego związana jest z identyfikacją i pomiarem zjawiska uwzględniającego połączenie 3 głównych czynników: niskiego dochodu, wysokich kosztów energii oraz niskiej efektywności energetycznej zamieszkiwanego budynku.

Ubóstwo energetyczne nie jest więc tożsame z ubóstwem dochodowym. Istnieje grupa osób ubogich energetycznie o relatywnie wysokich dochodach (powyżej granicy ubóstwa), które ze względu na np. niską efektywność energetyczną budynku ponoszą bardzo wysokie koszty energii. Jednocześnie nie wszystkie osoby ubogie dochodowo można zaliczyć do grupy ubogich energetycznie, ponieważ np. mieszkanie w bloku może gwarantować niskie koszty energetyczne.

Ubóstwo energetyczne ma negatywny wpływ na zdrowie, dobrostan, włączenie społeczne i jakość życia. Osoby dotknięte tym zjawiskiem cierpią m.in. z powodu nieodpowiedniego komfortu i warunków sanitarnych, mogą doświadczać znacznego stresu psychicznego związanego np. z nieopłaconymi rachunkami za energię.

2. Ubóstwo energetyczne w polskich strategiach

Główna strategia dotycząca energetyki w Polsce, Polityka Energetyczna Polski do 2040 r. (PEP 2040), również obejmuje diagnozę i cele w zakresie redukcji skali zjawiska ubóstwa energetycznego. Jednym z celów PEP 2040 jest ograniczenie skali ubóstwa energetycznego o 30% do poziomu maksymalnie 6% gospodarstw domowych. Głównym narzędziem, które ma pomóc osiągnąć ten cel, jest termomodernizacja budynków oraz zapewnienie efektywnego i ekologicznego źródła ciepła. Jednocześnie dokument zauważa niedoskonałość instrumentu dodatku energetycznego, który nie rozwiązuje, a jedynie pozwala zmniejszyć dotkliwość problemu ubóstwa energetycznego.

¹ <https://klubjagiellonski.pl/2023/03/16/energetyczne-spoleczności-to-nie-jest-niemozliwe/>

Krajowy Plan na rzecz Energii i Klimatu (KPEiK) także odnosi się do problemu ubóstwa energetycznego. Wśród instrumentów wymienia on dodatek energetyczny dla odbiorców wrażliwych energii, programy redukcji niskiej emisji (m.in. wymianę źródeł ciepła), termomodernizację i remonty. Ponadto KPEiK przewiduje szeroką akcję informacyjną skierowaną do indywidualnych konsumentów energii, utworzenie definicji ubóstwa energetycznego wraz z odpowiednią metodyką identyfikacji i szacowania gospodarstw domowych dotkniętych tym problemem oraz modelem pozwalającym na bieżące monitorowanie tej kwestii.

W lutym 2022 r. kolejnym istotnym dokumentem strategicznym uwzględniającym zagrożenie ubóstwa energetycznego jest przyjęta przez rząd Długoterminowa strategia renowacji budynków.

Strategia ta wskazuje na konkretne instrumenty nakierowane przynajmniej częściowo na przeciwdziałanie temu zjawisku. Do relatywnie nowych instrumentów zalicza się w nim Centralną Ewidencję Emisyjności Budynków, która pozwala na bardziej precyzyjne niż dotychczas gromadzenie danych, m.in. o źródłach ogrzewania. Strategia nie proponuje żadnych rozwiązań regulacyjnych, a w warstwie planistycznej pozostawia inicjatywę głównie samorządom, np. w postaci planów gospodarki niskoemisyjnej.

Inny ważny dokument, Strategia Zrównoważonego Rozwoju Wsi, Rolnictwa i Rybactwa 2030, choć uwzględnia cele związane ze zwalczaniem ubóstwa i wykluczenia, to pozostawia wyraźną lukę w adresowaniu problemu ubóstwa energetycznego.

W zestawieniu z rozwiniętymi instrumentami walki ze smogiem oraz poprawy tkanki mieszkaniowej niez adresowane pozostają np. kwestie roli wspólnot energetycznych w przeciwdziałaniu ubóstwu energetycznemu na wsi lub doradztwo energetyczne dla indywidualnych gospodarstw domowych na poziomie gminy. Planuje się np. zwiększenie liczby klastrów i spółdzielni energetycznych z 30 w 2020 r. do 300 w 2030 r. w celu zapewniania samowystarczalności energetycznej lub wysp energetycznych w gminach i powiatach (autonomicznych obszarów energetycznych).

3. Ubóstwo energetyczne w polskich gminach

Efektywność energetyczna i bezpieczeństwo energetyczne stanowią obecnie dwa priorytetowe obszary wchodzące w skład gospodarki energetycznej samorządów.² W celu racjonalnego gospodarowania energią gminy opracowują strategie, plany, które obejmują wieloletnie działania pozwalające na wywiązanie się z założeń pakietu klimatyczno-energetycznego.

Mimo tak obszernych i różnorodnych inicjatyw samorządy często zmagają się z problemem ubóstwa energetycznego w znaczącej liczbie gospodarstw domowych. Po części odpowiedzialni są za to również sami końcowi odbiorcy energii, ponieważ często nie posiadają odpowiedniej wiedzy oraz nie stosują energooszczędnych urządzeń lub nie oszczędzają energii w codziennych czynnościach. Ubóstwo energetyczne stanowi spore

² I. Herbuś, *Ubóstwo energetyczne jako wzrastający problem współczesnych samorządów*, „Zeszyty Naukowe Politechniki Częstochowskiej. Zarządzanie” Nr 25 t. 2, 2017, s. 127-136.

wyzwanie dla współczesnych gmin, które starają się efektywnie i racjonalnie wykorzystywać oraz rozdysponowywać dostępne zasoby.

Wśród najczęściej występujących przyczyn ubóstwa energetycznego, występujących razem lub oddzielnie, wymienia się elementy, które zostały scharakteryzowane w poniższej tabeli.

Przyczyny	Charakterystyka
Techniczne	Pojawiają się, kiedy miejsca zamieszkania charakteryzują się niskim poziomem efektywności energetycznej; konsekwencją tego jest trudność utrzymania optymalnego standardu ciepła. Kolejną przyczyną jest wadliwe działanie instalacji grzewczych, nieadekwatne do potrzeb cieplnych danego obiektu. Pociąga to za sobą większe wydatki i uszczuplenie zasobów finansowych gospodarstwa domowego, które mogły być przeznaczone na inne cele. Problem stanowią również nieefektywne energetycznie urządzenia wykorzystywane w domach, które również generują zwiększone opłaty za energię.
Ekonomiczne	Pojawiają się przy niedoborze zasobów ekonomicznych; może to skutkować zaległościami w opłatach za energię i odcięciem od źródeł energii lub oszczędzaniem na ogrzewaniu. Ważnym aspektem jest również niewłaściwe rozporządzenie budżetem domowym, które nie pozwala na pokrycie wydatków mieszkaniowych. Brak możliwości utrzymania optymalnego poziomu ciepła i płacenia regularnych opłat ze względu na fakt, iż zbyt niski dochód zbliża ubóstwo energetyczne do ubóstwa ekonomicznego.
Związane z postawami wobec efektywnego wykorzystania energii	Występują, kiedy urządzenia elektryczne są używane w niewłaściwy sposób, co prowadzi do znacznych strat energetycznych, a w konsekwencji do zwiększonych wydatków energetycznych. Przykładem tego typu działań jest pozostawienie włączonych urządzeń pobierających energię elektryczną. Kluczowy aspekt zapobiegający tego typu zachowaniom to wiedza o efektywnym wykorzystaniu urządzeń grzewczych i elektrycznych.

Źródło: (Owczarek, Miazga 2015, s. 11-12)

Z informacji zawartych w powyższej tabeli wynika, że wiedza oraz kształtowanie postaw świadomego konsumenta paliw i energii odgrywają dużą rolę w zapobieganiu lub ograniczaniu zjawiska ubóstwa energetycznego. Dlatego tak ważne jest, aby mieszkańcy gospodarstw domowych byli świadomi tego, jak zwiększać efektywność energetyczną zarówno obiektów i lokali, w których mieszkają, jak i urządzeń, z których korzystają.

Rozwiązywanie problemów związanych z ubóstwem energetycznym stanowi wyzwanie dla każdej gminy. W tym zakresie posiadają one pewne zobowiązania wobec społeczności lokalnej, a swoimi działaniami i podejmowanymi inicjatywami mogą realizować czy inicjować inwestycje i działania zmierzające do zmniejszenia ubóstwa energetycznego. Gminy mogą także dawać przykład racjonalnego korzystania z energii, a ponadto przez komunikację z mieszkańcami mogą kształtować odpowiednie postawy odbiorców końcowych, którzy prawidłowo gospodarując energią, pozytywnie wpływają na ekonomiczną wydolność budżetów domowych.

Cele Planu

Celem głównym

Planu walki z ubóstwem energetycznym dla Gminy Miejskiej Ciechanów na lata 2023-2027 jest zmniejszenia skutków ubóstwa energetycznego poprzez wdrożenie systemu wsparcia mieszkańców

Cel główny Planu będzie osiągnięty poprzez realizację celów szczegółowych:

- 1) Kontynuację inwestycji termomodernizacyjnych i działań modernizacyjnych realizowanych w budynkach i nieruchomościach na terenie gminy.**
- 2) Identyfikacja i wsparcie przez MOPS najuboższych mieszkańców gminy, mających problemy z pokryciem kosztów niezbędnych do zaspokojenia komfortu energetycznego.**
- 3) Stworzenie struktury wsparcia procesu poprawy efektywności energetycznej budynków oraz zmniejszenia emisyjności źródeł ciepła i racjonalizacji wykorzystania energii w gospodarstwach domowych zaliczonych do strefy ubóstwa energetycznego.**
- 4) Edukację w zakresie efektywnego wykorzystania energii oraz promocję dobrych praktyk.**

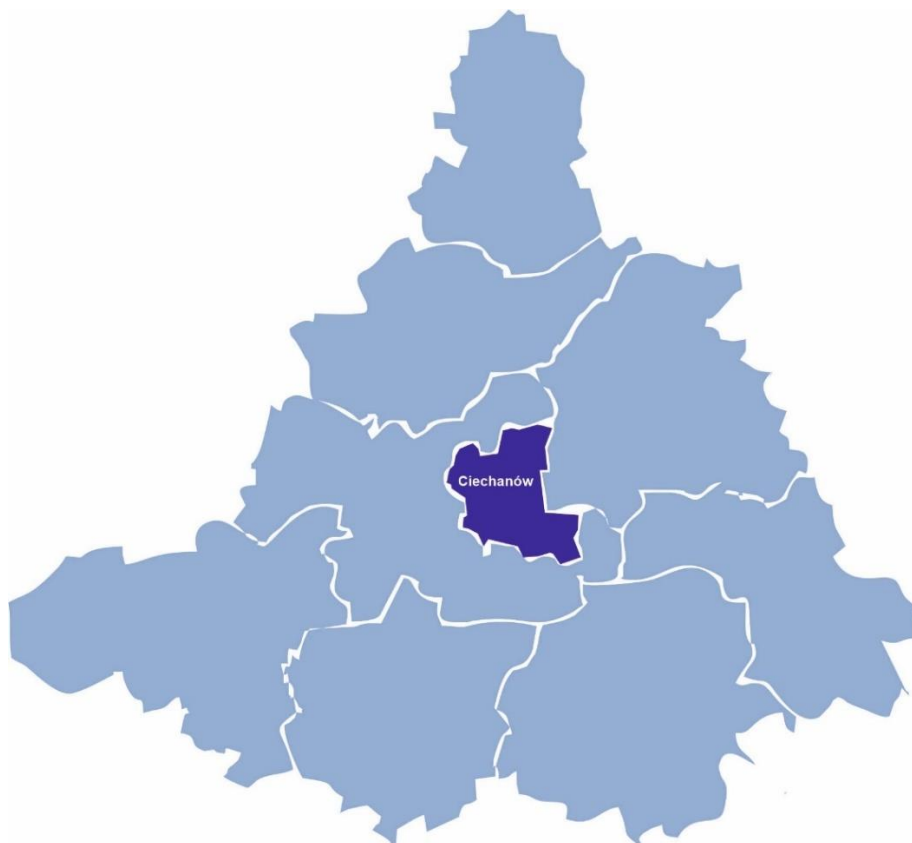
Ogólna charakterystyka miasta Ciechanów

Ciechanów pod względem administracyjnym jest gminą miejską, wchodzącą w skład powiatu ciechanowskiego, położoną w północnej części województwa mazowieckiego. Miasto sąsiaduje: od wschodu z gminą Opinogóra Górna, od północy, południa i zachodu z gminą wiejską Ciechanów. Miasto Ciechanów składa się z dwunastu osiedli, dosyć luźno powiązanych ze sobą siecią komunikacyjną. Elementem komunikacji „zespalającej” jednostki osadnicze w ramach przestrzeni miasta jest tzw. „pętla miejska”.

Rys.1 Położenie Gminy Miejskiej Ciechanów w województwie mazowieckim

Rys. 2 Położenie Gminy Miejskiej Ciechanów na tle powiatu ciechanowskiego

Rozległy obszar miasta pozwala na zachowanie stosunkowo niskiej gęstości zaludnienia. Ciechanów podzielony jest na części osadnicze i funkcjonalne zarówno w sposób naturalny – przez dolinę rzeki Łydyni, jak i przez przebiegającą przez środek miasta magistralę kolejową E65.

Miasto położone jest pomiędzy Wzniesieniem Mławskim a Wysoczyzną Ciechanowską w makroregionie Niziny Północnomazowieckiej i usytuowane jest niemal centralnie na Wysoczyźnie Ciechanowskiej (120,0 m n. p. m.).

Rzeka Łydynia dzieli miasto na dwie części:

- lewobrzeżną, obejmującą centrum handlowo-administracyjne i spółdzielcze dzielnice mieszkaniowe,
- prawobrzeżną, obejmującą zbudowaną w czasie II wojny światowej dzielnicę domów komunalnych oraz dzielnicę przemysłową w części południowej.

Ciechanów położony jest poza istniejącymi i planowanymi do utworzenia obszarami europejskiej sieci obszarów NATURA 2000. Na terenie miasta znajduje się kilka form objętych ochroną przyrody: zespół przyrodniczo - krajobrazowy „Dolina Rzeki Łydyni”, użytek ekologiczny „Bagry”, 5 pomników przyrody (4 pojedyncze drzewa, 1 głąz narzutowy). Miasto położone jest w południowo-zachodniej części obszaru „Zielone Płuca Polski”, który zaliczany jest do obszarów o najlepszym stanie środowiska w Polsce.

Dla rozwoju miasta ważne jest wykorzystanie walorów wynikających z położenia, dogodnych powiązań komunikacyjnych oraz stworzenie warunków zamieszkania konkurencyjnych – w stosunku do obszaru sąsiednich gmin – o równie atrakcyjnym sąsiedztwie obszarów naturalnych, a lepszej dostępności do usług.

Obszary inwestycyjne w obrębie miasta Ciechanów obejmują powierzchnię około 2266 ha. Nowe obszary inwestycyjne są odpowiedzią na określone zapotrzebowanie na tereny mieszkaniowe, usługowe i produkcyjne, mają przyczynić się do szybkiego rozwoju gospodarczego miasta.

1. Demografia i rozwój społeczny

Zgodnie z danymi z ewidencji ludności Urzędu Miasta Ciechanów na koniec 2022 roku w mieście zameldowanych było 41.951 osób, w tym 52,82% kobiet. Poniższe tabele przedstawiają bardziej szczegółowe dane.

Zameldowania osób na pobyt stały w CIECHANOWIE w 2022 roku			
Liczba osób zameldowanych z innej gminy	Liczba osób, które ponownie zameldowały się w Ciechanowie (powrót do Ciechanowa)	Liczba dzieci urodzonych i zameldowanych	Liczba osób, które zmieniły miejsce zameldowania w obrębie miasta Ciechanowa
334	65	321	580
RAZEM: 1300			

Wymeldowania z pobytu stałego z CIECHANOWA w 2022 roku	
Liczba osób wymeldowanych	Liczba osób zmarłych
478	581
RAZEM: 1059	

Stan ludności – porównanie lat 2018 - 2022				
Rok	Liczba ludności na 31.12. zameldowanych w Ciechanowie		Urodzenia dzieci , które są zameldowane w Ciechanowie	Zgony osób ostatnio zameldowanych w Ciechanowie
	pobyt stały	pobyt czasowy		
2018	42 992	574	419	455
2019	42 792	564	423	510
2020	42 384	581	366	596
2021	41 831	597	212	616
2022	41 373	578	321	581

Statystyka ludności wg płci na koniec 2022 roku (pobyt stały)			
Wiek	Mężczyzn	Kobiet	Ogółem
0-2	491	513	1004
3	209	195	404
4-5	444	411	855
6	206	196	402
7	206	224	430
8-12	1022	1017	2039
13-15	666	582	1248
16-17	351	337	688
18	168	155	323
19-65	12508	0	12508
19-60	0	11238	11238
> 65	3244	0	3244
> 60	0	6990	6990
ogółem	19 515	21 858	41 373

Statystyka ludności wg płci na koniec 2022 roku (pobyt czasowy)			
Wiek	Mężczyzn	Kobiet	Ogółem
0-2	6	9	15
3	3	4	7
4-5	14	12	26
6	2	9	11
7	9	3	12
8-12	20	19	39
13-15	28	24	52
16-17	21	31	52
18	5	7	12
19-65	163	0	163
19-60	0	166	166
> 65	7	0	7
> 60	0	16	16
ogółem	278	300	578

Statystyka ludności wg płci na koniec 2022 roku (pobyt stały i pobyt czasowy)			
Wiek	Mężczyzn	Kobiet	Ogółem
0-2	497	522	1019
3	212	199	411
4-5	458	423	881
6	208	205	413
7	215	227	447
8-12	1042	1036	2078
13-15	694	606	1300
16-17	372	368	740
18	173	162	335
19-65	12 671	0	12 671
19-60	0	11 404	11 404
> 65	3251	0	3251
> 60	0	7006	7006
ogółem	19 793	22 158	41 951

2. Informacje o stanie mienia komunalnego i zadłużeniu lokali komunalnych

Znaczącą część zasobów w budynkach wielomieszkaniowych miasta stanowią 1653 lokale komunalne znajdujące się w 198 budynkach, którymi zarządza i administruje Towarzystwo Budownictwa Społecznego Spółka z o. o. w Ciechanowie.

Dane dotyczące zasobów mieszkaniowych w budynkach, stanowiących własność lub współwłasność Gminy, wg. stanu na dzień 31 grudnia 2022 r. przedstawiają poniższe tabele:

Wielkość zasobów mieszkaniowych Gminy Miejskiej Ciechanów

Lp.	Lata budowy / rodzaj lokalu	Ilość budynków	Powierzchnia użytkowa (w m ²)	Ilość mieszkań
a)	Wybudowane przed I i II Wojną Światową, w tym:	25	5.375,21	130
	- lokale mieszkalne, komunalne	5	1.195,31	27
	- lokale socjalne	16	2.963,37	77
	- wspólnoty mieszkaniowe, w tym:	8	2.524,05	59
	- współwłasność Gminy		1.790,19	44
	- lokale wykupione		733,86	15
b)	1941 – 1950, w tym:	96	41.499,97	840
	- lokale mieszkalne, komunalne	49	17.884,20	368
	- lokale socjalne	5	1.776,44	43
	- wspólnoty mieszkaniowe, w tym:	42	21.839,33	429
	- współwłasność Gminy		15.931,59	335
	- lokale wykupione		5.907,74	94
c)	1951 – 1960, w tym:	14	11.381,74	270
	- lokale mieszkalne, komunalne	0	0	0
	- lokale socjalne	0	0	0
	- wspólnoty mieszkaniowe, w tym:	14	11.381,74	270
	- współwłasność Gminy		4.060,89	101
	- lokale wykupione		7.320,85	169
d)	1961 – 1970, w tym:	29	17.477,36	441
	- lokale mieszkalne, komunalne	14	2.254,03	66
	- lokale socjalne	0	0	0
	- wspólnoty mieszkaniowe, w tym:	15	15.223,33	375
	- współwłasność Gminy		4.465,19	109
	- lokale wykupione		10.758,14	266
e)	1971 – 1980, w tym:	20	20.943,46	511
	- lokale mieszkalne, komunalne	0	0	0
	- lokale socjalne	3	1.748,30	67
	- wspólnoty mieszkaniowe, w tym:	17	19.195,16	444
	- współwłasność Gminy		5.211,15	126
	- lokale wykupione		13.984,01	318
f)	1981 – 2008, w tym:	19	30.517,84	644

- lokale mieszkalne, komunalne	0	0	0
- lokale socjalne	5	2.809,56	91
- wspólnoty mieszkaniowe, w tym:	14	27.708,28	553
- współwłasność Gminy		11.163,08	232
- lokale wykupione		16.545,20	321
Stan na 31 XII 2022r., w tym:	203	127.195,58	2836
- lokale mieszkalne, komunalne	68	21.333,54	461
- lokale socjalne	29	9.297,67	278
- wspólnoty mieszkaniowe, w tym:	110	97.871,89	2130
- współwłasność Gminy		42.622,09	947
- lokale wykupione		55.249,80	1183

Zasoby mieszkaniowe w budynkach stanowiących własność lub współwłasność Gminy - stan na dzień 31 grudnia 2022 r.

Lp.	Wyszczególnienie	31.12.2022 r.
1.	Liczba budynków ogółem w tym: - stanowiących własność Gminy (nie objęte wspólnotami mieszkaniowymi) - stanowiących współwłasność Gminy (w których występują wspólnoty mieszkaniowe)	203 93 110
2.	Liczba lokali mieszkalnych i socjalnych ogółem w tym: - stanowiących własność Gminy - stanowiących własność osób fizycznych	2836 1653 1183
3.	Powierzchnia użytkowa lokali mieszkalnych ogółem (m ²) w tym: - stanowiących własność Gminy - stanowiących własność osób fizycznych	127 195,58 71.945,78 55.249,80
4.	Liczba budynków mieszkalnych z administracją sprawowaną przez: - jednostki Gminy: - inne jednostki, w tym osoby fizyczne	203 198 5
5.	Liczba lokali socjalnych	278
6.	Powierzchnia użytkowa lokali socjalnych (m ²)	9.297,67
7.	Liczba wspólnot mieszkaniowych, powstałych w budynkach komunalnych	109

Blisko 70% budynków będących własnością Gminy Miejskiej Ciechanów położonych jest w dzielnicy „Bloki”. Zgodnie z Miejscowym Planem Zagospodarowania Przestrzennego z uwagi na poniemiecką zabudowę, cała dzielnica objęta jest ochroną konserwatorską. Toteż prace remontowe dotyczące budynków z okresu II Wojny Światowej muszą być każdorazowo uzgadniane i opiniowane z konserwatorem zabytków. Powyższe znacznie utrudnia zarządcy realizację prac remontowych oraz znacznie zwiększa koszty eksploatacji budynków i ich remontów.

W większości budynków „poniemieckich” występują lokale ze wspólnym korytarzem i wspólną łazienką. Spowodowane jest to faktem, że lokale zasiedlane były większą ilością najemców niż projektowana ilość lokali w budynkach. Najwięcej problemów związanych jest ze wspólnymi łazienkami. Z uwagi na układ instalacji wodno-kanalizacyjnych w budynkach oraz brak przewodów wentylacyjnych, trudno jest wyposażyć każdy ponownie zasiedlany lokal w samodzielne łazienki.

W kolejnym wykazie budynków z lokalami socjalnymi wykazano również budynki, które ze względu na stan techniczny, zostały wyłączone z użytkowania, tj. budynek przy ul. Sienkiewicza 23C, ul. 3 Maja 8.

Zgodnie z założeniami planu gospodarowania zasobem mieszkaniowym, zmieniony został status budynków, zlokalizowanych przy ul. Krubińskiej 51, 53, 56 oraz Dobrej 16 – z budynków z lokalami socjalnymi na budynki z lokalami komunalnymi.

Wykaz budynków z lokalami socjalnymi

L.p.	Adres	Ilość lokali	Pow. Użytkowa
1	3 Maja 8- wyłączony z użytkowania w 2019 r.	2	70,41
2	Ceramiczna 3	5	216,35
3	Ceramiczna 6A	12	452,47
4	Dobra 18	6	234,37
5	Grodzka 3A	8	345,73
6	Komunalna 7	6	137,60
7	Komunalna 7A	32	1269,40
8	Komunalna 7B	48	1271,20
9	Kraszewskiego 4	4	116,40
10	Księcia Konrada II 5	7	301,13
11	Małgorzacka 14	2	130,69
12	Nadrzeczna 8	3	97,98
13	Nadrzeczna 9 i 9A	4	167,16
14	Niechodzka 3	16	611,72
15	Niechodzka 3 A	14	637,09
16	Orylska 3	4	153,85

L.p.	Adres	Ilość lokali	Pow. Użytkowa
17	Osada Fabryczna 14	1	37,00
18	Płońska 59/1 i 59/2	13	440,67
19	Powstańców Wielkopolskich 12a	1	20,80
20	Sienkiewicza 146	4	143,42
21	Sienkiewicza 23C- wyłączony z użytkowania	2	83,08
22	Szumna 2A	3	95,96
23	Wojska Polskiego 12	10	404,33
24	Wojska Polskiego 28A	20	500,00
25	Wojska Polskiego 28B	19	498,30
26	Wojska Polskiego 28C	28	750,00
27	Wyspiańskiego 44B	4	110,56
Razem		278	9297,67

W niektórych budynkach z lokalami socjalnymi występują trudne warunki zamieszkiwania, a nieopłacalność remontów kapitalnych części tych budynków powoduje konieczność ich wysiedlenia i rozbiórki.

Powyższe uwarunkowania oraz stan techniczny budynków uzasadniają pilną potrzebę zaangażowania znacznie większych środków finansowych, niezbędnych do utrzymania tych zasobów.

Poważnym problemem jest zadłużenie lokali komunalnych. Z danych Towarzystwa Budownictwa Społecznego Sp. z o.o. wynika, że zaległości czynszowe na koniec grudnia 2022 roku wynosiły: **6 944 100 zł.** (w stosunku do początku roku wzrosły o 493 300 zł). W większości przypadków przyrost zadłużenia wynika z trudnej sytuacji ekonomicznej najemców, o czym świadczy fakt, iż najemcy korzystają z dopłat do czynszu w postaci dodatków mieszkaniowych. Poniższe tabele obrazują zadłużenie w podziale na okresy.

Lokale komunalne mieszkalne

Wyszczególnienie	Stan na dzień 31.12.2020	Stan na dzień 31.12.2021	Stan na dzień 31.12.2022
do 3 m-cy	301 500	267 200	233 300
3-6 m-cy	276 700	149 900	255 500
6-12 m-cy	581 000	257 000	584 900
powyżej 12 m-cy	4 435 400	5 756 500	5 850 700
Łącznie	5 594 600	6 430 600	6 924 400

Lokale komunalne użytkowe

Wyszczególnienie	Stan na dzień 31.12.2020	Stan na dzień 31.12.2021	Stan na dzień 31.12.2022
do 3 m-cy	1 200	400	200
3-6 m-cy	-	300	1 100
6-12 m-cy	-	300	-
powyżej 12 m-cy	19 700	19 200	18 400
Łącznie	20 900	20 200	19 700

3. Pomoc społeczna

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Ciechanowie zwany dalej Ośrodkiem jest samodzielną jednostką organizacyjną Gminy Miejskiej Ciechanów, nieposiadającą osobowości prawnej, powołaną Zarządzeniem Nr 3/90 Prezydenta Miasta Ciechanowa z dnia 24 maja 1990 roku do realizacji zadań w zakresie pomocy społecznej, działającą w formie jednostki budżetowej.

Celem działalności Ośrodka jest podejmowanie szeroko rozumianych działań o charakterze profilaktycznym, kompensacyjnym, motywacyjnym i wspierającym zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem w szczególności poprzez:

- 1) zapobieganie powstawaniu trudnych sytuacji życiowych, których osoby i rodziny nie są w stanie pokonać wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości,
- 2) umożliwienie osobom i rodzinom życia w warunkach odpowiadających godności człowieka,
- 3) wspomaganie osób i rodzin w wysiłkach podejmowanych w celu zaspokojenia ich niezbędnych potrzeb.

Zasadniczym przedmiotem działania Ośrodka jest wykonywanie zadań pomocy społecznej w Gminie Miejskiej Ciechanów, a w szczególności:

- 1) przyznawanie i realizowanie świadczeń przewidzianych w ustawie o pomocy społecznej,
- 2) praca socjalna, rozumiana jako działalność zawodowa mająca na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi,
- 3) sporządzanie oceny zasobów pomocy społecznej w oparciu o analizę lokalnej sytuacji społecznej i demograficznej,
- 4) koordynowanie realizacji gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych,
- 5) tworzenie warunków organizacyjnych funkcjonowania pomocy społecznej, w tym współdziałanie w tworzeniu niezbędnej infrastruktury socjalnej odpowiadającej potrzebom społecznym,
- 6) analiza i ocena zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia pomocy społecznej,

- 7) rozwijanie nowych form pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb,
- 8) pobudzanie społecznej aktywności w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin,
- 9) realizacja, w ramach posiadanych środków, zadań wynikających z rozeznaczonych potrzeb społecznych w Gminie Miejskiej Ciechanów.

Ośrodek wykonuje także inne zadania, w tym zlecone z zakresu administracji rządowej dotyczące:

- 1) świadczeń rodzinnych,
- 2) świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz podejmowania działań wobec dłużników alimentacyjnych,
- 3) wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej,
- 4) pomocy państwa w wychowywaniu dzieci,
- 5) wsparciu kobiet w ciąży i rodzin,
- 6) inne zadania wynikające z rozeznaczonych potrzeb Gminy Miejskiej Ciechanów, w szczególności w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi, narkomanii, przemocy w rodzinie, polityki prorodzinnej, przeciwdziałania bezrobociu oraz łagodzenia jego skutków, a także integracji społecznej i zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Ze względu na przedmiot Planu jednymi z ważniejszych do analizy są świadczenia rodzinne. Zaliczmy do nich:

- 1) zasiłek rodzinny oraz dodatki do zasiłku rodzinnego – wymóg spełnienia kryterium dochodowego 674 zł na członka rodziny lub 764 zł w przypadku, gdy członkiem rodziny jest osoba niepełnosprawna

Zasiłki rodzinne			
Wyszczególnienie	2020	2021	2022
Liczba rodzin	977	798	672
Kwota świadczeń	3 544 856	2 944 415	2 538 511

- 2) świadczenia opiekuńcze: zasiłek pielęgnacyjny, świadczenie pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy – wymóg spełnienia kryterium dochodowego 764 zł na członka rodziny,
- 3) jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka – wymóg spełnienia kryterium dochodowego 1 922 zł na członka rodziny,
- 4) świadczenia rodzicielskie.

Świadczenia pieniężne z pomocy społecznej:

Zasiłek stały ogółem:			
Wyszczególnienie	2020	2021	2022
Liczba osób	134	141	150
Liczba świadczeń	1371	1482	1481
Kwota świadczeń w zł	717 384,00	757 848,00	851 420,00
Średnia wysokość zasiłku w zł	523,00	511,00	575,00
W tym: zasiłek stały dla osób samotnie gospodarujących:			
Wyszczególnienie	2020	2021	2022

Liczba osób	120	126	135
Liczba świadczeń	1233	1361	1346
Kwota świadczeń w zł	675 656,00	729 264,00	804 713,00
Średnia wysokość zasiłku w zł	548,00	536,00	698,00
W tym: zasiłek stały dla osób w rodzinie:			
Wyszczególnienie	2020	2021	2022
Liczba osób	14	15	15
Liczba świadczeń	138	121	135
Kwota świadczeń w zł	41 728,00	28 584,00	46 707,00
Średnia wysokość zasiłku w zł	302,00	236,00	346,00

Zasiłek okresowy:			
Wyszczególnienie	2020	2021	2022
Liczba osób	472	415	400
Liczba świadczeń	2513	2371	2108
Kwota świadczeń w zł.	844 762,00	800 921,00	812 815,00
Średnia wysokość zasiłku w zł	336,00	338,00	386,00

Dnia 12 sierpnia 2022 r. weszła w życie ustawa z dnia 5 sierpnia 2022 r. o **dotatku węglowym** (Dz.U. z 2022 r. poz. 1692). Ustawa wprowadziła wsparcie finansowe dla gospodarstw domowych, w których głównym źródłem ogrzewania są urządzenia zasilane węglem kamiennym, brykietem lub peletem zawierającymi min. 85% węgla kamiennego. Dodatek był przyznawany jednorazowo, w kwocie 3.000 zł na jedno gospodarstwo domowe.

Rok	Liczba gospodarstw, którym wypłacono dodatek węglowy	Kwota wypłaconych dodatków węglowych
2022	2134	6 402 000,00 zł

Ustawa z dnia 15 września 2022 r. o szczególnych rozwiązaniach w zakresie niektórych źródeł ciepła w związku z sytuacją na rynku paliw (Dz.U. z 2022 r. Poz. 1967), określiła zasady przyznawania **dotatku dla gospodarstw domowych z tytułu wykorzystywania niektórych źródeł ciepła**.

Dodatek dla gospodarstw domowych przysługuje, jeżeli głównym źródłem ciepła jest: kocioł na paliwo stałe, kominek, koza, ogrzewacz powietrza, trzon kuchenny, piecokuchnia albo piec kaflowy na paliwo stałe, zasilane peletem drzewnym, drewnem kawałkowym lub innym rodzajem biomasy, albo kocioł gazowy zasilany skroplonym gazem LPG albo kocioł olejowy, jeżeli zostały zgłoszone lub wpisane do centralnej ewidencji emisyjności budynków do dnia 11 sierpnia 2022 r., albo po tym dniu – w przypadku głównych źródeł ogrzewania zgłoszonych lub wpisanych po raz pierwszy do CEEB.

Rok	Liczba wypłaconych dodatków	Kwota wypłaconych dodatków
2022	211	301 500,00 zł

Dodatki mieszkaniowe

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w 2022 r. realizował zadanie własne gminy w zakresie przyznawania dodatków mieszkaniowych Zasady i tryb przyznawania tych dodatków w szczególności reguluje ustawa o dodatkach mieszkaniowych. W 2022 r. z wypłaty dodatku mieszkaniowego skorzystało **974 gospodarstwa domowe**. Dodatek ten nie jest świadczeniem uznaniowym. Przyznany dodatek mieszkaniowy wypłacany jest zarządcy domu lub osobie uprawnionej do pobierania należności za zajmowany lokal mieszkalny, za wyjątkiem ryczałtu za brak instalacji centralnego ogrzewania, ciepłej wody lub gazu przewodowego, który jest wypłacany bezpośrednio do rąk osoby wnioskującej.

Poniższa tabela przedstawia liczbę wypłaconych dodatków mieszkaniowych w 2022 r.

Wyszczególnienie		Liczba wypłaconych dodatków mieszkaniowych	Kwota wypłaconych dodatków mieszkaniowych
Ogółem		9967	2 720 879
z ogółem w zasobie	gminnym	4066	1 254 375
	spółdzielczym	3050	713 599
	wspólnot mieszkaniowych	1050	223 465
	prywatnym	1354	433 027
	TBS	292	60 587
	innym	155	35 826

Powody przyznania pomocy społecznej

Poniżej przedstawiono dane liczbowe dotyczące osób i rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej z uwzględnieniem powodów przyznanej pomocy.

Wyszczególnienie	Liczba rodzin w 2020 r.	Liczba rodzin w 2021 r.	Liczba rodzin w 2022 r.
Ubóstwo	595	582	554
Bezrobocie	495	400	460
Niepełnosprawność	430	450	308
Długotrwała choroba	579	641	616
Bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych	169	155	147
Alkoholizm	197	190	185
Narkomania	12	18	10
Potrzeba ochrony macierzyństwa w tym:	111	70	66
- wielodzietność	43	39	33
Bezdomność	39	41	49
Zdarzenia losowe	0	1	2
Przemoc w rodzinie	116	149	130
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	11	10	22

Na podstawie zadań realizowanych w poprzednich latach przez Ośrodek, analizy akt i obserwacji rozwoju kierunków niektórych zjawisk społecznych można uznać, że na terenie Gminy Miejskiej Ciechanów:

- a) Odnotowuje się coraz więcej następstw tzw. „starzenia się” społeczeństwa. Zwiększająca się liczba osób starszych oraz stosunek tej liczby w ogóle populacji powoduje coraz częstsze powstanie problemu z opieką nad seniorami. Znacząco wzrastają wydatki na usługi opiekuńcze, a także utrzymanie gospodarstw domowych przez osoby starsze, często samotne.
- b) Ważną potrzebą staje się wsparcie osób bezrobotnych lub nieaktywnych zawodowo poprzez dalsze ich aktywizowanie – umożliwienie podjęcia zatrudnienia w ramach prac społecznie użytecznych. Również współpraca z publicznymi służbami zatrudnienia jest jednym z ważniejszych elementów pracy socjalnej.
- c) Zauważalny jest niski poziom świadomości społecznej w odniesieniu do różnorodnych skutków, w tym środowiskowych, finansowych, zdrowotnych związanych z wykorzystywaniem nieefektywnych źródeł ciepła i niskogatunkowych paliw stałych. Problem ten dotyczy zarówno osób starszych, jak i innych objętych kryterium ubóstwa energetycznego.
- d) Dużym problemem jest bezradność rodzin w sprawach opiekuńczo – wychowawczych, a co za tym idzie potrzeba ciągłej pracy socjalnej i wsparcia rodzin z tymi trudnościami.

Działania i zadania zmierzające do minimalizowania negatywnych skutków ubóstwa energetycznego na poziom i jakość życia w gminie.

W celu realizacji planu walki z ubóstwem energetycznym w latach 2023-2027 Gmina Miejska Ciechanów planuje podjąć następujące działania /zadania:

1. Kontynuacja i rozwój polityki wsparcia społecznego.

W tym zwłaszcza w zakresie:

- a) opieki nad osobami starszymi,
- b) wsparcie osób z niepełnosprawnościami,
- c) wsparcie rodzin wielodzietnych oraz osób samotnie wychowujących dziecko/ci,
- d) aktywizacja osób bezrobotnych i nieaktywnych zawodowo poprzez organizację prac społecznie użytecznych oraz współpracę z publicznymi służbami zatrudnienia w trakcie pracy socjalnej,
- e) wsparcie finansowe dla osób ubogich oraz zagrożonych ubóstwem energetycznym,
- f) wsparcie edukacyjne w zakresie gospodarowania zasobami finansowymi.

2. Utworzenie stanowiska ekodoradcy, który będzie m.in.:

- a) rozpoznawał potrzeby, doradzał i wspierał mieszkańców gminy w zakresie wymiany nieefektywnych źródeł ciepła, termomodernizacji oraz montażu OZE,
- b) monitorował stan inwentaryzacji źródeł ciepła oraz aktualizował bazę danych,
- c) przeprowadzał badania i aktualizował diagnozę ubóstwa energetycznego,

- d) brał udział w kontrolach palenisk,
- e) współpracował z MOPS w zakresie wsparcia mieszkańców, u których występuje ubóstwo energetyczne bądź są nim zagrożeni,
- f) rozpoznawał potrzeby w zakresie zapotrzebowania na wsparcie finansowe w aspekcie kosztów ogrzewania i wydatków na energię elektryczną,
- g) wspierał mieszkańców w pozyskiwaniu środków zewnętrznych,
- h) promował i sprawozdawał działania z zakresu ochrony powietrza.

3. Aktualizacja założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy Miejskiej Ciechanów

- a) Głównym celem dokumentu jest dostarczenie interesariuszom informacji, analiz i rekomendacji w zakresie zaopatrzenia miasta w poszczególne nośniki energii. Projekt założeń sporządza się dla obszaru gminy co najmniej na okres 15 lat i aktualizuje co najmniej raz na 3 lata. Dokument zawiera:
 - ocenę stanu aktualnego i przewidywanych zmian zapotrzebowania na ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe,
 - przedsięwzięcia racjonalizujące użytkowanie ciepła, energii elektrycznej i paliw gazowych,
 - możliwość wykorzystania istniejących nadwyżek i lokalnych zasobów paliw i energii, z uwzględnieniem OZE i kogeneracji,
 - możliwości stosowania środków poprawy efektywności energetycznej w rozumieniu ustawy z dnia 20 maja 2016 r. o efektywności energetycznej,
 - zakres współpracy z innymi gminami.

4. Pozyskiwanie i pomoc mieszkańcom w pozyskiwaniu środków zewnętrznych na inwestycje w infrastrukturę energetyczną, w tym realizacja inwestycji o charakterze parasolowym, wspierających modernizację infrastruktury energetycznej w gospodarstwach domowych będących w dyspozycji m.in.:

- a) Programu „Czyste Powietrze”,
- b) Fundusze Europejskie,
- c) NFOŚiGW,
- d) WFOŚiGW.

5. Promocja dobrych praktyk i edukacja w zakresie efektywnego wykorzystania energii w gospodarstwach domowych

- a) Działania będą prowadzone w zakresie edukacji szkolnej oraz nieformalnej, w tym w Parku Nauki Torus, promocji dobrych praktyk na stronie miasta Ciechanów www.umciechanow.pl, poprzez lokalne media, imprezy integracyjne, organizowane akcje ekologiczne.

6. Pozyskiwanie przez gminę partnerów i współpraca w zakresie dążenia ku samowystarczalności energetycznej gminy

- a) Osiągnięcie samowystarczalności gminy, zarówno w zakresie instytucji publicznych, jak również indywidualnych gospodarstw domowych i przedsiębiorstw przyczyni się do odwrócenia negatywnych transferów finansowych, związanych z koniecznością wydatkowania środków na zakup energii czy paliw.

- 7. Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej oraz mieszkalnych znajdujących się w zasobach gminy**
 - a) Podnoszenie efektywności energetycznej budynków jest jednym z podstawowych wyzwań stojących przed samorządem. Wymiana nieefektywnych źródeł ciepła jest logicznym elementem przy przeprowadzaniu kompleksowej termomodernizacji.

- 8. Wspieranie i realizacja inwestycji w odnawialne źródła energii na terenie gminy.**